

LUMEA FĂRĂ NOI

Ioana Anghel Ichim

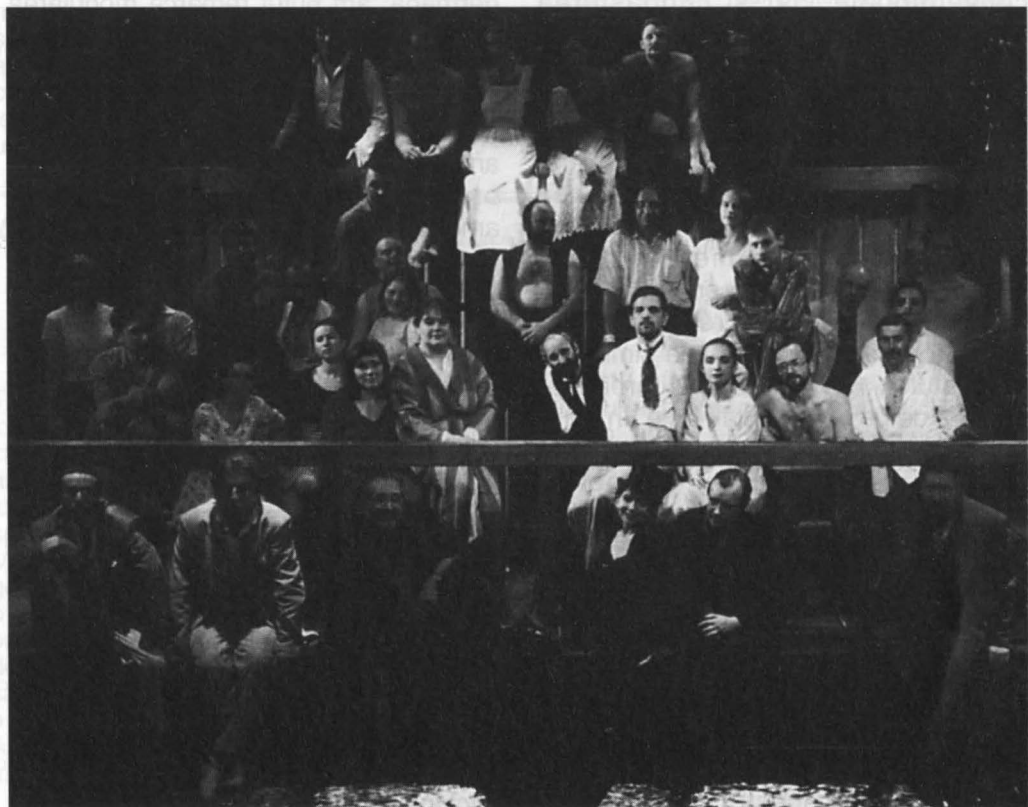
.....
(sau unde sunt pompierii?)

Accesul tuturor spectatorilor se face prin doar două uși, într-o sală de aproximativ 300 de locuri, iar la balcon doar printr-o ușă amplasată într-un singur capăt. Fără rânduri cu pauză, fără ieșiri în caz de incendiu sau de altceva. Așadar, primele condiții pentru a rezista trei ore și jumătate la un spectacol în sala celebrului „Malai Teatr” din Sankt Petersburg sunt: să nu suferi de claustrofobie, să nu ai atacuri de panică și să nu suferi de căldură, aerisirea fiind redusă, practic absentă, iar publicul extrem de numeros. Dar... dacă poți trece peste aceste impedimente de ordin fizic, bucuria

de a te afla trei ceasuri și ceva în acea sală de teatru este enormă.

Nu voi comenta spectacolul, nu voi încerca să decriptez ceea ce am văzut. Nu! Voi împărtăși doar ceva din emoția stârnită, din „atacul intelectual” pe care l-a avut spectacolul de pe (și de sub) scena Teatrului din Sankt Petersburg asupra minții și sufletului meu.

Deja celebru în toată Europa, Lev Dodin (directorul și totodată principalul regizor al teatrului) este într-adevăr un maestru al artei dramatice (sună banal, sunt convinsă, dar este într-adevăr adevărat). Un text clasic al dramaturgiei rusești (*Platonov*-ul lui Cehov),

montat de un regizor rus, cu actori ruși. Spectacolul este în același timp și o școală de teatru, un curs de actorie în stare pură și o re-citire inedită a textului, susținută de o scenografie extrem de originală. Pe scenă, este construit un adevărat lac. Da, am scris corect: un lac cu o adâncime de minimum un metru sub buza scenei. Așadar, întreaga scenă este umplută complet cu apă peste care s-a construit o altă scenă, cu un ponton, iar în față, practic în locul primelor rânduri, se află plaja – un spațiu acoperit cu nisip care se umple cu diverse obiecte de decor, în funcție de scenă (spre exemplu, cu o masă și scaune pentru cină). Iar eroii spectacolului, rând pe rând, fac baie în lac; pentru a-și stinge disperările, pentru a se relaxa sau doar din extravaganță. Întregul ambient al spectacolului debordează de imaginație întrebuințată cu simț practic și artistic; toate „tablourile” au „un ceva” fermecător, uneori misterios, dar întotdeauna justificat de acțiunile cerute de text și de opțiunea regizorală.

Actorii?! Mă întreb dacă Stanislavski, când și-a scris cursurile, a pus în pagină

doar ceea ce vedea pe scenele teatrelor sau a conceput un îndrumar de teatru foarte potrivit sensibilității tipice rusești. Tot ceea ce se petrece în sufletul personajelor este complet asumat de actori: pasiune, gând, pauză, lene, revoltă, plictis. De parcă pe scenă nu se află un grup de actori care interpretează roluri, ci un grup de oameni care își văd de cursul firesc al propriei vieți. Iar la câțiva metri de ei, cineva (cum ar fi Cehov) le rescrie vorbele, descriind în plus doar locul de desfășurare a scenei și ceva din acțiunile fizice ale persoanelor.

Acum câțiva ani, am văzut la București un spectacol venit din Sankt Petersburg. Se numea *Gaudeamus* și era montat de... Lev Dodin. Acel spectacol, atât de frumos și de impresionant cum poate doar *Trilogia antică* a lui Andrei Șerban mi s-a mai părut, a fost ca un dar minunat pe care l-am primit. Am mulțumit atunci lui Dumnezeu pentru că am avut șansa să fiu în sală. Acum, îi sunt la fel de recunoscătoare pentru că am putut ajunge în „casa” lui Dodin, pentru a-i vedea „familia” la ea acasă!!!

La capătul lumii

Se întâmplă teatru la capătul lumii. La Bogota, în Columbia, a avut loc între 15 și 30 martie un mare, mare festival de teatru – „Festivalul de Teatru Ibero-American”. O dată la doi ani, lumea teatralului își dă întâlnire acolo, departe, departe de noi, și joacă teatru în săli, pe stadioane, pe străzi. S-au dus de-a lungul timpului până acolo Piccolo Teatro din Milano, Royal Shakespeare Company, Berliner Ansamble, Teatrul Taganka din Moscova, regizori precum Andrzej Wajda, Bob Wilson ori Tadashi Suzuki.

Anul acesta, aproximativ 45 de trupe columbiene și peste 40 străine au venit la Bogota din peste 30 de țări de pe cinci continente pentru a prezenta 440 de spectacole (!) în cele 16 săli de teatru ale orașului, în arene sportive ori sub cerul liber. Cifrele, cu toată uscăciunea lor, exprimă un fapt evident, și anume că nu mai este de mult vorba de un festival doar al spațiului hispano-american, ci despre unul dintre cele mai mari festivaluri de teatru internaționale (de altfel, titlatura a fost păstrată doar din tradiție și superstitie, conform spuselor purtătorului de cuvânt, Guydo Hoyos). De la operele clasice la texte avangardiste, de la regizori precum Peter Brook și până la celebrități ale locului, cum e cazul lui Omar

Porras, regizor ce tocmai a montat *Don Quijote* la *Theatre de la Ville* din Paris, de la spectacole clasice și până la teatrul-dans, totul a fost inclus pe afișul festivalului.

Totul a început în 1987, când Fanny Mickey, o personalitate a teatralului argentinian, stabilită însă din 1961 în Columbia, a pus pe picioare acest proiect. A căutat bani, a adunat trupe și a transformat, în 1988 pentru prima oară și de atunci de alte opt ori, Bogota în capitala mondială a teatralului. Acum, când Ministerul Culturii columbian, municipalitatea din Bogota, sponsori ajută să se întâmple acest festival, Fanny Mickey, la 71 de ani, călătorește peste mări și țări pentru a vedea teatru și a alege spectacole pentru festival.

Înainte de a sfârși aceste câteva rânduri, voi mai scrie despre un lucru impresionant (cel puțin pentru mine) și totodată aproape ireal, care are loc la Bogota în timpul festivalului: dintr-un oraș al criminalității excesive (dintre cele mai mari de pe tot globul), Bogota se transformă, în cele câteva zile ale festivalului, într-un oraș sigur, numărul crimelor scăzând enorm în acest scurt timp.

Să poată totuși arta, în general, și teatrul, în special, să-i facă pe oameni mai buni?